

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра міжнародних відносин
Кафедра приватного та соціального права

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри
приватного та соціального права

М.Ю. Кузнецова

" 31 " 08 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри
міжнародних відносин

А.М. Клочко

" 31 " 08 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

ОК 1. Земельно-правові відносини в агробізнесі

Спеціальність: 201 Агрономія ОС «Магістр»

Освітня програма: Агрономія. Другий (магістерський) рівень

Факультет: агротехнологій та природокористування

Робоча програма з дисципліни «Земельно-правові відносини в агробізнесі» для студентів спеціальності 201 Агрономія ОС «Магістр».

Розробники:

Ст. викладач кафедри міжнародних відносин Петрова Н.О.

Ст. викладач кафедри приватного та соціального права Нежевело В.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол від "15" червня 2020 року №_12__

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри приватного та соціального права

Протокол від "20" червня 2020 року № 15

Завідувач кафедри міжнародних відносин _____ А.М. Клочко

(підпис)

Завідувач кафедри приватного та соціального права _____ М.Ю. Кузнецова

(підпис)

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ (В.І. Оничко)

Декан факультету агротехнологій та природокористування _____ (І.М. Коваленко)

Декан юридичного факультету _____ (О.І. Запара)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації _____

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 2020 р.

© СНАУ, 2020 рік

© Нежевело В.В. 2020 рік

©.. Петрова Н.О. 2020 рік

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ОС	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів в семестрі 3	Галузь знань: (шифр і назва) 20 Аграрні науки та продовольство	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 201 Агрономія	Рік підготовки:	
Змістових модулів: 6		2020-2021-й	
		Курс денне	
		Семестр 1	
Загальна кількість годин(денна/заочна) – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,6 самостійної роботи студента - 3,3	ОС: <i>Магістр</i>	14 год.	
		Практичні, семінарські	
		30 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		46 год.	
Індивідуальні завдання:			
		Вид контролю:	
		залік	

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 49%/51% (44/46)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у студентів знань та навичок в сфері земельно-правових відносин в агробізнесі, оволодіння знаннями та навиками використання та застосування діючого законодавства для використання та застосування у сфері агрономії, які безпосередньо або за аналогією можуть бути використані для вирішення юридичних ситуацій, під час здійснення професійної діяльності.

Завдання:

- формування знань з основ політики в аграрній, земельній сфері під час функціонування в агробізнесі;
- формування знань у студентів з основних положень земельної, аграрної реформ в Україні;
- ознайомлення з сучасним станом механізму адміністративно-правового регулювання відносин в аграрній, земельній сфері;
- набуття знань з видів та процедур юридичної відповідальності під час здійснення діяльності в агробізнесі, набуття та реалізації прав землевласника, землекористувача.
- формування та набуття знань з основ державної реєстрації та державного регулювання організації, підприємства, установ;
- ознайомлення з аграрним законодавством зарубіжних країн, вивчення шляхів застосування міжнародного досвіду правового регулювання у сфері земельного, аграрного права.
- формування та закріплення у студентів знань теоретичних основ правового регулювання відносин у сфері вирощування, виробництва сільськогосподарської продукції, вивчення механізму правового регулювання та захисту суспільних відносин, що виникають у сфері використання та відновлення земельних ресурсів;
- набуття навичок аналізувати й тлумачити чинне аграрне та земельне законодавство, застосовувати його на практиці, при здійсненні професійної діяльності;
- ознайомлення з основними правовими положеннями створення та функціонування різних організаційно-правових форм діяльності та господарювання у сфері виробництва сільськогосподарської продукції;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Студент має знати:

1. Систему аграрного та земельного законодавства, зокрема, направлено на виробництво органічної, екологічно-безпечної продукції рослинництва;
2. Основні правові положення земельного та аграрного права, аналізувати, застосовуючи методи аналізу та синтезу, здатність абстрактного мислення;
3. Зміст норм аграрного та земельного законодавства, використання їх на практиці під час функціонування в агробізнесі;
4. Підстави, умови і порядок набуття і реалізації прав на земельні ресурси;
5. Методологічні, доктринальні, конституційні основи правового регулювання аграрних та земельних відносин в Україні і на цій основі мати знання щодо основних форм, шляхів і наслідків здійснення земельної, аграрної реформи в Україні;
6. Особливості об'єктів, суб'єктів, змісту, видів аграрних правовідносин, їх юридичну природу;
7. Функції держави, територіальних громад та органів місцевого самоврядування загалом у сфері інституційного і функціонального регулювання аграрних, земельних відносин;
8. Правові форми використання та охорони земель сільськогосподарського призначення суб'єктами аграрного підприємництва та аграрного права, способи регулювання аграрних ринків;
9. Правову регламентацію способів та напрямків екологізації аграрного виробництва, правове забезпечення продовольчої безпеки.

Студент повинен вміти:

1. Використовувати правову фахову інформацію, отриману з офіційних правових джерел та від фахівців й експертів різних галузей;
2. Обирати, обґрунтовувати та використовувати результати передових наукових досліджень та останніх змін у законодавстві для підвищення інтенсивності технологій вирощування сільськогосподарських культур;
3. Розробляти практичні рекомендації щодо застосування агротехнологій для впровадження їх у виробництво на основі діючого законодавства;
4. Самостійно або за допомогою практиків визначати, ставити завдання, робити висновки, окреслювати обов'язки, відповідно до діючого законодавства та локальних актів, наполегливо їх виконувати;
5. Розуміти та визначати сутність сучасних організаційно-правових проблем агрономії, науково-технічну політику в межах виробництва екологічно-безпечної продукції рослинництва;
6. Здійснювати діяльність, функціонування в нестандартних, нетипових правових ситуаціях, нести соціальну і етичну відповідальність за прийняті рішення;
7. Створювати різні організаційно-правові форми діяльності та господарювання у сфері вирощування якісної та безпечної, екологічної та органічної сільськогосподарської продукції для автономного фахового функціонування у професії;
8. Надавати результати аналізу та синтезу діючого законодавства та правових проблем у сфері аграрного та земельного права у формі рефератів, публікацій та публічних обговорень;

9. Проводити теоретичний аналіз правових явищ і тенденцій у сфері виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції, надання послуг сільськогосподарським товаровиробникам, використання та охорони земель сільськогосподарського призначення в Україні і на цій основі формувати свій загальний і професійний світогляд щодо реформування аграрних і земельних відносин, системи, структури і змісту аграрного права України, місця та ролі органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері регулювання аграрних відносин, захисту суб'єктивних аграрних прав,

10. Самостійно формулювати свої думки, ідеї, висновки, рекомендації на фоні світових інтеграційних процесів у сфері економіки, права та суспільства із застосуванням міжнародного досвіду правового регулювання про процеси та явища, що відбуваються в аграрному секторі економіки держави, в агробізнесі.

2. Програма навчальної дисципліни

Знаходиться на апробації (схвалено, протокол №12 від 15.06.2020 року кафедри міжнародних відносин, № 15 від "20" червня 2020 року кафедри приватного та соціального права)

Змістовий модуль 1. Правове регулювання та публічно-приватне партнерство в аграрному секторі економіки

Тема 1. Державна аграрна політика. Правова регламентація функціонування суб'єктів аграрного виробництва в агробізнесі. Організаційно-правові форми аграрного виробництва.

Державна аграрна політика, її принципи та правове забезпечення.

Загальна характеристика аграрного законодавства та його система.

Конституція України, Інші закони та підзаконні нормативно-правові акти, міжнародно-правові акти.

Внутрішньогосподарські локальні акти сільськогосподарських підприємств.

Аграрне законодавство зарубіжних країн.

Поняття та класифікація суб'єктів аграрного виробництва.

Засоби вдосконалення аграрного законодавства.

Змістовний модуль 2. Відповідальність за правопорушення в аграрному секторі економіки під час діяльності в агробізнесі.

Тема 2. Відповідальність за порушення аграрного законодавства

Поняття відповідальності за порушення аграрного законодавства

Дисциплінарна відповідальність осіб, зайнятих у сільськогосподарському виробництві

Матеріальна відповідальність працівників сільськогосподарських підприємств

Майнова відповідальність за аграрні правопорушення. Відшкодування втрат сільськогосподарського виробництва.

Адміністративна відповідальність за порушення аграрного законодавства

Змістовний модуль 3. Особливості правового статусу окремих суб'єктів аграрного права

Тема 3. Правове становище сільськогосподарського кооперативу.

Правові передумови розвитку сільськогосподарської кооперації

Правове регулювання кооперації в Україні

Поняття та основні ознаки сільськогосподарських кооперативів. Види кооперативів.

Принципи діяльності сільськогосподарських кооперативів.

Кооперативні підприємства та їх об'єднання.

Право власності сільськогосподарських кооперативів. Фонди.

Припинення сільськогосподарського кооперативу.

Тема 4. Правове становище особистих селянських та фермерських господарств.

Поняття та основні ознаки особистих селянських та фермерських господарств.

Порядок створення особистих селянських та фермерських господарств.

Склад, права та обов'язки членів особистих селянських та фермерських господарств.

Правовий режим майна особистих селянських та фермерських господарств.

Господарська діяльність особистих селянських та фермерських господарств

Умови та порядок припинення особистих селянських та фермерських господарств

Змістовний модуль 4. Правові засади реалізації прав, обов'язків та гарантій на землю в Україні

Тема 5. Права на землю в Україні. Обов'язки при реалізації земельно-правових відносин.

Поняття та види прав на землю в Україні.

Зміст, форми та суб'єкти права власності на землю.

Підстави та порядок набуття і реалізації прав на землю України.

Підстави припинення прав на землю в Україні.

Юридичні гарантії здійснення прав на землю в Україні.

Юридичні права землевласників та землекористувачів.

Право на загальне користування землею.

Право на оренду землі.

Право на постійне користування землею.

Право на земельні сервітути.

Право на земельну частку (пай).

Поняття та види обов'язків власників землі та землекористувачів - за законом, за договором та іншими правочинами, за рішеннями суду.

Змістовний модуль 5. Правові засади здійснення охорони земель та відповідальність за порушення вимог законодавства щодо використання земельних ділянок.

Тема 6. Правова охорона земель в Україні. Відповідальність за порушення норм законодавства щодо використання земельних ділянок.

Поняття, зміст, мета і завдання правової охорони землі як основного національного багатства України.

Правові форми охорони земель в Україні.

Об'єкти, суб'єкти правової охорони земель.

Правове забезпечення пріоритету сільськогосподарських земель.

Правова охорона ґрунтів в Україні.

Правове забезпечення використання техногенно забруднених земель, забезпечення консервації земель, охорони земель від забруднення і засмічення, рекультивації порушених земель та охорона земель від забруднення небезпечними речовинами.

Відповідальність за порушення норм законодавства щодо використання земельних ділянок.

Змістовний модуль 6. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення.

Тема 7. Правовий режим сільськогосподарських земель.

Загальна характеристика правового режиму земель в Україні (поняття правого режиму земель, цільове призначення та функціональне використання земель, поділ земель на категорії).

Поняття юридичні ознаки, види та функціональне використання сільськогосподарських земель як об'єкта земельних правовідносин.

Право власності на сільськогосподарські землі.

Права на користування сільськогосподарськими землями.

Державне та самоврядне регулювання відносин у сфері використання та охорони сільськогосподарських земель.

Особливості правової охорони сільськогосподарських земель в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	сем	лаб	інд		с.р.	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Правове регулювання та публічно-приватне партнерство в аграрному секторі економіки												
Тема 1. Державна аграрна політика. Правова регламентація функціонування суб'єктів аграрного виробництва в агробізнесі. Організаційно-правові форми аграрного виробництва.	10	2	4			4						
Змістовий модуль 2. Відповідальність за правопорушення в аграрному секторі економіки під час діяльності в агробізнесі.												
Тема 2. Відповідальність за порушення аграрного законодавства	8	2	4			6						

Змістовний модуль 3. Правові засади управління в АПК та відповідальність за правопорушення												
Тема 3. Правове становище сільськогосподарського кооперативу.	14	2	4			6						
Тема 4. Правове становище особистих селянських та фермерських господарств.	14	2	4			8						
Разом за модулем 1	48	8	16			24						
Модуль 2												
Змістовний модуль 4. Правові засади реалізації прав, обов'язків та гарантій на землю в Україні												
Тема 5. Права на землю в Україні. Обов'язки при реалізації земельно-правових відносин.	16	2	6			8						
Змістовний модуль 5. Правові засади здійснення охорони земель та відповідальність за порушення вимог законодавства щодо використання земельних ділянок.												
Тема 6. Правова охорона земель в Україні. Відповідальність за порушення норм законодавства щодо використання земельних ділянок.	12	2	4			8						
Змістовний модуль 6. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення..												
Тема 7. Правовий режим сільськогосподарських земель.	12	2	4			6						
Разом за модулем 2	40	6	14			22						
Усього годин з курсу за семестр	90	14	30			46						

**4. Теми та план лекційних занять
(для денної форми навчання)**

№ з/п	Назва теми та план	К - сть годин
1	<p>Тема 1. Державна аграрна політика. Правова регламентація функціонування суб'єктів аграрного виробництва в агробізнесі. Організаційно-правові форми аграрного виробництва.</p> <p>Державна аграрна політика, її принципи та правове забезпечення. Загальна характеристика аграрного законодавства та його система. Конституція України, Інші закони та підзаконні нормативно-правові акти, міжнародно-правові акти. Внутрішньогосподарські локальні акти сільськогосподарських підприємств. Аграрне законодавство зарубіжних країн. Поняття та класифікація суб'єктів аграрного виробництва.</p>	2

2	<p>Тема 2. Відповідальність за порушення аграрного законодавства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття відповідальності за порушення аграрного законодавства 2. Дисциплінарна відповідальність осіб, зайнятих у сільськогосподарському виробництві 3. Матеріальна відповідальність працівників сільськогосподарських підприємств 4. Майнова відповідальність за аграрні правопорушення 	2
3	<p>Тема 3 Правове становище сільськогосподарських кооперативів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правові передумови розвитку сільськогосподарської кооперації 2. Правове регулювання кооперації в Україні 3. Поняття та основні ознаки сільськогосподарських кооперативів. Види кооперативів. 	2
4	<p>Тема 4. Правове становище особистих селянських та фермерських господарств.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та основні ознаки особистих селянських та фермерських господарств. 2. Порядок створення особистих селянських та фермерських господарств. Умови та порядок припинення особистих селянських та фермерських господарств 3. Склад, права та обов'язки членів особистих селянських та фермерських господарств. 	2
5	<p>Тема 5. Права на землю в Україні. Обов'язки при реалізації земельно-правових відносин.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види прав на землю в Україні. 2. Підстави та порядок набуття і реалізації прав на землю України. 3. Підстави припинення прав на землю в Україні. 4. Зміст, форми та суб'єкти права власності на землю. 5. Право на оренду землі. 6. Право на постійне користування землею. 7. Право на земельні сервітути. 8. Поняття та види обов'язків власників землі та землекористувачів - за законом, за договором та іншими правочинами, за рішеннями суду. 	2
6	<p>Тема 6. Правова охорона земель в Україні. Відповідальність за порушення норм законодавства щодо використання земельних ділянок.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, зміст, мета і завдання правової охорони землі як основного національного багатства України. 2. Правові форми охорони земель в Україні. 3. Об'єкти, суб'єкти правової охорони земель. 4. Поняття та види юридичної відповідальності в земельному праві України. 	2
7	<p>Тема 7. Правовий режим сільськогосподарських земель.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика правового режиму земель в Україні (поняття правового режиму земель, цільове призначення та функціональне використання земель, поділ земель на категорії). 2. Поняття юридичні ознаки, види та функціональне використання сільськогосподарських земель як об'єкта земельних правовідносин. 3. Державне та самоврядне регулювання відносин у сфері використання та охорони сільськогосподарських земель. 4. Право власності на сільськогосподарські землі. 5. Права на користування сільськогосподарськими землями. 6. Особливості правової охорони сільськогосподарських земель в Україні. 	2

	Разом	14

5. Теми практичних занять (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Державна аграрна політика. Правова регламентація функціонування суб'єктів аграрного виробництва в агробізнесі. Організаційно-правові форми аграрного виробництва	4
2	Відповідальність за порушення аграрного законодавства	4
3	Правове становище сільськогосподарських кооперативів.	4
4	Правове становище особистих селянських та фермерських господарств	4
5	Права на землю в Україні.	4
6	Обов'язки при реалізації земельно-правових відносин.	2
7	Правова охорона земель в Україні. Відповідальність за порушення норм законодавства щодо використання земельних ділянок.	4
8	Правовий режим сільськогосподарських земель.	4
	Разом	30

6. Самостійна робота (для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
1	Тема 1. Поняття, предмет, система, джерела аграрного та екологічного права.	4
2	Тема 2. Відповідальність за порушення аграрного та екологічного законодавства	6
3	Тема 3. Правове становище сільськогосподарських кооперативів.	6
4	Тема 4. Правове становище особистих селянських та фермерських господарств.	6
5.	Тема 5. Права на землю в Україні. Обов'язки при реалізації земельно-правових відносин.	8
6.	Тема 6. Правова охорона земель в Україні. Відповідальність за порушення норм законодавства щодо використання земельних ділянок.	8
7.	Тема 7. Правовий режим сільськогосподарських земель.	6
	Разом	46

7. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

- 1.1. **Словесні:** розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція
- 1.2. **Наочні:** демонстрація, ілюстрація.
- 1.3. **Практичні:** практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

- 2.1. **Метод порівняльного правознавства** (компаративний метод) - полягає у вивченні та використанні правового регулювання схожих правовідносин у різних правопорядках та правових системах з урахуванням не лише юридичного змісту того чи іншого правового інституту, а й причини його появи в конкретній національній правовій системі та форми історичного розвитку. Це дозволяє визначити універсальні та специфічні закономірності розвитку цивільно-правових явищ;
- 2.2. **Метод комплексного аналізу** - ґрунтується на одночасному використанні для вирішення конкретного завдання наукового інструментарію, що використовується декількома різними науками, наприклад, юриспруденції та економіки;
- 2.3. **Метод системного аналізу** - ґрунтується на розгляді конкретного явища як певної системи, в якій складові частини (елементи) функціонують з певною метою. Сутність полягає у виявленні елементів та взаємозв'язків між ними з метою подальшого аналізу їх взаємодії;
- 2.4. **Метод конкретних соціологічних досліджень** - полягає у використанні аналізу статистичних даних, у тому числі й даних судової, правозахисної та правозастосовчої статистики, методу експертних оцінок тощо;
- 2.5. **Історичний метод** - ґрунтується на вивченні історії становлення та розвитку того чи іншого правового інституту, поняття, категорії тощо.
- 2.6. **Аналітичний** (суть: розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак).

2.7. **Методи синтезу** (суть: з'єднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле).

2.8. **Індуктивний метод** (суть: вивчення предметів чи явищ від одиничного до загального).

2.9. **Дедуктивний метод** (суть: вивчення предметів чи явищ від загального до одиничного).

2.10. **Традуктивний метод** (суть: це висновки від загального до загального, від часткового до часткового, від одиничного до одиничного).

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. **Проблемний** (проблемно-інформаційний)

3.2. **Частково-пошуковий (евристичний)**

3.3. **Дослідницький**

3.4. **Репродуктивний** (суть: можливість застосування вивченого на практиці).

3.5. **Пояснювально-демонстративний**

4. Активні методи навчання - використання технічних засобів навчання, диспути, круглі столи, ділові та рольові ігри, використання проблемних ситуацій, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. Інтерактивні технології навчання - використання мультимедійних технологій, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація).

8. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних/ семінарських заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання доповідей/тез, рефератів, есе;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт;
- практичні ситуації, кейси, тощо.

4. Пряме врахування у підсумковій оцінці виконання студентом певного індивідуального завдання :

- навчально-дослідна робота;
- навчально-практичне дослідження із презентацією результатів тощо.

9. Розподіл балів, які отримують студенти (залік) (денна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота								Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 1 – 35 балів				Модуль 2 – 35 балів						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		85 (70+15)	15	100
5	10	10	10	15	10	10				

Розподіл балів системи ЄКТС за результатами навчання і семестровій (підсумковій) атестації у формі заліку:

на денній формі навчання

до 70 балів – за результатами модульного контролю протягом семестру;

до 15 балів – за результатами проміжної атестації;

до 15 балів – за виконання самостійної роботи.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки щодо проведення практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Аграрне та екологічне право» / Суми, 2019 рік, 61 с. (протокол №7 від 18.02.2019 р.)
2. Аграрне та екологічне право: конспект лекцій / Суми, 2019 рік, 93 с. (протокол №7 від 18.02.2019 р.)
3. Земельне право та процес: Методичні рекомендації та завдання для практичних занять та самостійної роботи, - Суми, 2017 рік, - 81 с.
4. Нежевело В.В. Земельне право: Навчально-методичний посібник (програма, плани лекцій та практичних занять, рекомендації та завдання до практичної та самостійної роботи, тестові завдання, питання для самоконтролю, термінологічний словник) / В.В. Нежевело // Суми, 2017 рік. – 109 с
5. Земельное право Украины. Методические рекомендации и задания для самостоятельной работы и практических занятий для иностранных студентов юридического факультета 3 курса специальности "Правоведение" образовательно-квалификационного уровня «Бакалавр» дневной и заочной формы обучения, - Сумы, 2015. – 137 с.
6. Земельне право та процес: Конспект лекцій з дисципліни для студентів 2 с.т. курсу юридичного факультету, спеціальності 0.81 Право, ОС «Бакалавр» для денної та заочної форм осіннього та весняного семестрів навчання// Суми, 2019рік. - _ с.

12. Рекомендована література Основна

У сфері аграрного права:

1. Аграрне право: підручник / В.М. Корнієнко, Г.С. Корнієнко, І.М. Кульчій та ін.; за ред. А.М. Статівки. Вид. 2-ге, змін. Харків: Право, 2019. 416 с. (наявна в бібліотеці СНАУ)
2. Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / А. П. Гетьман, А. К. Соколова, Г. В. Анісімова та ін.; за ред. А. П. Гетьмана. Харків: Право, 2014. 784 с
3. Жушман, В. П. Аграрне право та законодавство України. (В питаннях та відповідях) [Текст] : навчально-практичний посібник / В. П. Жушман. - 4-те вид. - Х. : Одиссей, 2008. - 736 с. (наявна в бібліотеці СНАУ)
4. Natalia O. Petrova, Valentyna V. Nezhevelo, Alyona M. Klochko, Ksenia V. Blyumska-Danko and Ruslana I. Cramar Features and Problematic Aspects of Food Safety in the Integration of Ukraine into the EU/ // Journal of Engineering and Applied Sciences Year:2017 Volume: 12. -Issue: 18. – P. 4787-4791. URL: <http://repo.snau.edu.ua/handle/123456789/5228>
5. Elisa Morgera Carmen Bullón Caro Gracia Marín Duran. Organic agriculture and the law. FOOD AND AGRICULTURE ORGANIZATION OF THE UNITED NATIONS Rome, 2012. URL: <http://www.fao.org/3/a-i2718e.pdf>
6. Susie Jacobs Agrarian reform. Current Sociology Review Article №. 61(5-6). P. 862-885
7. Valdes, Alberto and Foster, William, The Agrarian Reform Experiment in Chile: History, Impact, and Implications (August 27, 2014). IFPRI Discussion Paper 1368. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2486811> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2486811>
8. Feitshans, T. (2016). Agricultural and Agribusiness Law. London: Routledge, <https://doi.org/10.4324/9781315733814> (<https://www.taylorfrancis.com/books/9781315733814>)
9. Петрова Н.О. Аграрні розписки як додаткова форма доступу до фінансових ресурсів виробників сільськогосподарської продукції / Н.О. Петрова // Актуальні питання вітчизняної

юридичної науки: матеріали Четвертої Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Суми, 13-14 квітня 2017 р. – С. 174-178.

10. Петрова Н.О. Правове регулювання у сфері оцінки впливу на довкілля: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. – Виконання Україною міжнародних зобов'язань з охорони довкілля крізь призму Угоди про асоціацію з Європейським Союзом : матер. міжнар. наук.-практич. конф. (м. Київ, 22 квітня 2019 року. – Київ : ВГО «Українська асоціація міжнародного права», 2019. С. 94-99

11. Петрова Н.О. Проблеми розвитку сільських територій в сучасних умовах / Н.О. Петрова // Актуальні проблеми соціального права. Еволюція правового регулювання аграрних, земельних та екологічних відносин. Матеріали міжнар. наук.-практ. конференції (м. Львів, 18 листопада 2016 р.). за заг. ред. П. Д. Пилипенка – Львів, 2016. – С. 252 – 256.

12. Петрова Н.О. Окремі питання державної підтримки фермерських господарств / Н.О. Петрова // Модернізація національної системи управління державним розвитком: виклики і перспективи : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. 8–9 грудн. 2016 р. Ч. 1. – Тернопіль : Крок, 2016. – С. 289-291.

13. Петрова Н.О. Особливості створення фермерського господарства / Н.О. Петрова // Науково-практична конференція для студентів, аспірантів та викладачів СНАУ., квітень 2016 р. С. 189

14. Петрова Н.О. Окремі аспекти забезпечення продовольчої безпеки в Україні / Н.О. Петрова // Всеукраїнська конференція юридичного факультету СНАУ. - 2016 р. – С. 128-131

15. Петрова Н. О. Державна підтримка фермерських господарств у сучасних умовах / Н. О. Петрова // Приватне та публічне право. – Суми : СНАУ, 2017. – №3. – С. 84-87. [Електронний ресурс].

16. Коваленко, Тетяна Олександрівна. Правове регулювання господарської діяльності в агропромисловому комплексі України [Текст] : навчальний посібник / Т. О. Коваленко, С. І. Марченко. - К. : Юрінком Інтер, 2015. - 296 с. (Наявна в бібліотеці СНАУ)

17. Правознавство: навчальний посібник : у 2 т. \ за заг.ред. М.П.Курила. – Суми: СНАУ, 2016 • с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

18. Аграрне право (оглядові лекції, нормативно-правові акти) [Текст] : [навч. посіб.] / А. М. Статівка, В. Ю. Уркевич ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Юрайт, 2014. - 351 с.

19. Аграрне право (оглядові лекції, нормативно-правові акти) [Текст] : [навч. посіб.] / А. М. Статівка, В. Ю. Уркевич ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Юрайт, 2014. - 351 с.

20. Аграрне право [Текст] : підручник / В. П. Жушман [та ін.] ; за ред. проф. В. П. Жушмана, А. М. Статівки ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. - Х. : Право, 2010. - 294 с.(наявна в бібліотеці СНАУ)

21. Аграрне право України : підруч. / за ред. В. М. Гайворонського, В. П. Жушмана. — Х. : Право, 2003. — 236 с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

22. Загальні засади правового регулювання сільського господарства України [Текст] : збірник нормативно-правових актів / упор. В. І. Курило [та ін.]. - К. : Магістр-XXI сторіччя, 2008. - 514 с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

23. Правове регулювання сільського зеленого туризму [Текст] : нормативно-законодавче видання / В. Васильєв [та ін.]. ; МБФ "Хайфер Проджект Інтернешенл". - Київ : [б. в.], 2009. - 80 с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

24. Іваненко, Дмитро Дмитрович. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері державної реєстрації прав на земельні ділянки в Україні та Німеччині: порівняльно-правовий аспект [Текст] : монографія / Д. Д. Іваненко, А. Г. Мартин ; Сумський державний університет. - Суми : ВВП "Мрія", 2018. - 174 с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

25. Жушман, В. П. Аграрне право та законодавство України. (В питаннях та відповідях) [Текст] : навчально-практичний посібник / В. П. Жушман. - 4-те вид. - Х. : Одиссей, 2008. - 736 с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

26. Аграрное, земельное и экологическое право Украины. Общие части учебных курсов [Текст] : учебное пособие. - Х. : ООО "Одиссей", 2001. - 400с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

27. Аграрне право України [Текст] : практикум. - К. : Юрінком Інтер, 2001. - 256с.

28. Аграрне право України : підручник / Ред. В. М. Гайворонський, В. П. Жушман. - Х. : Право, 2003. - 240 с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

29. Аграрне право України [Текст] : підручник / За ред. В. З. Янчук. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : Юрінком Інтер, 2000. - 720с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

30. Янчук, В. З. Аграрне право (оглядові лекції, практичні завдання, нормативні акти) [Текст] : навчально-методичний посібник / В. З. Янчук, А. М. Статівка. - Х. : Ксілон, 2000. - 240с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

31. Аграрне право [Текст] : навчальний посібник / Т. П. Капінос [та ін.]. - К. : Аграрна освіта, 2009. - 376 с. (наявна в бібліотеці СНАУ)

32. Аграрне та екологічне право України : історія і сучасність : каталог виставки. — Харків : [б. в.], 1999. — 101 с.

33. Гайворонський В. М. Аграрне право України : підруч. для студ. юрид. спеціальностей вищ. закл. освіти / В. М. Гайворонський, В. П. Жушман. — Х. : Право, 2003. — 240 с.

34. Аграрное, земельное и экологическое право Украины : общие части учебных курсов : учеб. пособ. // ред. О. О. Погребного, И. И. Каракаша. — Х. : ООО "Одиссей", 2000. — 368 с.
35. Аграрное и экологическое законодательство России и СНГ (сравнительно-правовой анализ) / ред. С. А. Боголюбова, Е. Л. Мининой. — М. : Издательство НОРМА, 1999. — 240 с.
36. Аграрное право : учеб. / под. ред. С. А. Боголюбова, Е. Л. Мининой. — М. : Эксмо, 2008. — 368 с.
37. Гаєцька-Колотило Я. З. Аграрне право України : навч. посіб. / Я. З. Гаєцька-Колотило, Н. В. Ільків. — К. : Істина, 2008. — 184 с.
38. Запорожец А. М. Аграрное право / Анатолий Митрофанович Запорожец. — Х. : Консум, 1997. — 109 с.
39. Козырь М. И. Аграрное право России : проблемы становления и развития / М. И. Козырь. — М. : Право и государство. - 2003. — 208 с.
40. Козырь М. И. Аграрное право России : состояние, проблемы и тенденции развития / М. И. Козырь. — [2-е изд., перераб. и доп.] — М. : Норма, 2008. — 336 с.
41. Крупка Ю. М. Аграрне право України : навч. посіб. для дистанц. навчання / Юрій Миколайович Крупка ; за наук. ред. Н. Р. Малишевої — К. : Університет "Україна", 2006. — 160 с.
42. Інвестиційна діяльність у сільському господарстві: правові аспекти : монографія / Інститут держави і права ім. В. М.Корецького НАН України / В.І. Семчик (ред.). — К. : Юридична думка, 2008. — 252 с.
43. Організаційно-правові форми господарювання в АПК : визначення та особливості. — К. : ІАЕ УААН, 2000. — 36 с.
44. Організаційно-правові питання аграрної реформи в Україні : монографія / [кол. авторів] ; за ред. В. І. Семчика. — К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. — 280 с.
45. Організаційно-правові проблеми розвитку аграрного і земельного ринків в Україні [наукова доповідь]. — К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2005. — 88 с.
46. Правовые проблемы земельной и аграрной реформы в странах Центральной и Восточной Европы, России, Белоруси, Украины и других странах СНГ, государствах Балтии : Тезисы докладов Междун. конгресса, (Минск, 9-10 сент. 1999 г.) — Мн. : БГЭУ, 1999. - 295 с.
47. Збарський В. К., Алексєєва Ю. Ю. Перспективи розвитку сімейних фермерських господарств в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. № 19, ч. 1. С. 156-161.

У сфері земельного права:

1. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України: Актуальні проблеми практичної теорії. — К.: Знання, 2005. — 445 с.
2. Коваленко Т. О. Юридичні дефекти правового регулювання земельних відносин в Україні : монографія К. : Юрінком Інтер, 2013.
3. Мірошніченко А. М., Марусенко Р. І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України, 5-те видання, змінене і доповнене. — К.: Алерта, 2013. — 544 с.
4. Мірошніченко А. М. Земельне право України: Підручник. - 2-ге видання, допов. і перероб. - К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. - 678 с.
5. Земельне право України: Підручник / За ред. О.О. Погрібного та І.І. Каракаша. - Вид. 2, перероб. і доп. - К.: Істина, 2009. - 600с.
6. Земельне право : підручник / М. В. Шульга, Н. О. Багай, В. І. Гордєєв та ін.; за ред. М. В. Шульги. - Х. : Право, 2014. - 520 с.
7. Земельне право України: Підручник / За ред. В.І. Семчика і П.Ф. Кулинича. — К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2008. — 424 с.
8. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар / За заг. ред. Курила В.І. — К.: «Центр учбової літератури», 2017. — 528 с.
9. Правознавство: Навчальний посібник: у 2 т. Т. 2 / За заг. ред. М.П. Курила. — Суми: Сумський національний аграрний університет, 2016. — 436 с.
10. Навчально-методичний посібник для практичних занять та самостійних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни "Земельне право України" (відповідно до вимог ECTS) : навчальне видання: Х. : Право, 2012.
11. Нежевело В.В. Земельне право: Навчально-методичний посібник (програма, плани лекцій та практичних занять, рекомендації та завдання до практичної та самостійної роботи, тестові завдання, питання для самоконтролю, термінологічний словник) / В.В. Нежевело // Суми, 2017 рік. — 109 с.
12. Шеремет А. П. Земельне право України: Чернівці : ТОВ "Видавництво "Наші книги", 2008.

Довідкова література:

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. — К. : Юридична думка, 2007. — 992 с.

2. Терміни і поняття в законодавстві України : наук.-практ. словник-довідник / О. Ф. Скакун, Д. О. Бондаренко. — Х. : Еспада, 2003. — 512 с.
3. Типові форми юридичних документів : договори, контракти, угоди, акти, позовні заяви, нормативні матеріали / [упор. М. В. Стаматіна]. — Х. : РВФ "Арсіс, ЛТД", 2003. — 831 с.
4. Юридична енциклопедія : в 6 т. / Ю. С. Шемшученко [та ін.] — К. : Вид-во "Українська енциклопедія" ім. М. П. Бажана, 1998.
5. Юридичні терміни : тлумачний словник / [В. Г. Гончаренко, П. П. Андрушко, Т. П. Базова та ін.] — К. : Либідь, 2004. — 320 с.
6. Алексеева С. Види земельних сервитутів и их класифікація // Підприємництво, господарство і право. — 2005. - № 5. — С. 30-33.
7. Андрейцев В.І. Суверенній Україні – нову «Земельну Конституцію» (концептуальні підходи до підготовки проекту Кодексу законів України про землю) // Право України. — 1999. - № 9. — С. 58-65.
8. Бакай О.А. Щодо питання про поняття земель, які використовуються під забудову // Підприємництво, господарство і право. — 2002. - № 2. — С. 105-106.
9. Бейкун А. Співвідношення Конституції України та інших нормативно-правових актів з питань регулювання аграрних та земельних відносин // Право України. — 2000. - № 3. — С. 45-48.
10. Бердников Є., Пастушенко П. Трансформація інституту постійного землекористування у зв'язку з прийняттям нового Земельного кодексу України // Право України. — 2004. - № 2. — С. 60-66.
11. Берлач А. Організаційно-правові проблеми становлення орендних відносин в Україні: історія і сучасність // Право України. — 1999. - № 2. — С. 15-18.
12. Бусуйок Д. Правові підстави обмеження прав на землю // Право України. — 2004. - № 9. — С. 97-100.
13. Вівчаренко О. Проблеми гарантій охорони права власності на землю в Україні // Право України. — 2003. - № 12. — С. 88-93.
14. Гамбург Л. Формування кадрового складу та визначення спеціалізації статутних судів на Лівобережній Україні в судовій реформі 1760-1763 рр. // Право України. — 2004. - № 6. — С. 106-109.
15. Грищук Н. Перспективи діяльності іпотечних банків в Україні // Право України. — 2006. - № 1. — С. 145-149.
16. Гуревський В.К. Особливості придбання земельних ділянок на підставі цивільно-правових угод // Земельне право. — 2006. - № 1. — С. 5-14.
17. Екологічне право: Особлива частина: Підруч. для студ. юрид. вузів і фак.: Повний акад. курс / За ред. акад. АПРН В.І. Андрейцева. — К.: Істина, 2001. — 544 с.
18. Ільницька Н. Оренда як правова форма використання земель у сучасний період: поняття, особливості, юридична природа // Право України. — 2000. - № 8. — С. 60-64.
19. Коваленко Т. Проблеми гарантування земельних прав громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи // Право України. — 2006. - № 12. — С. 83-86.
20. Кулинич П.Ф. Право добросусідства за земельним законодавством України // Земельне право. — 2006. - № 1. — С. 25-33.
21. Луначенко А.В. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення // Земельне право. — 2006. - № 1. — С. 56-64.
22. Мірошніченко А.М. Колізії прав на земельну ділянку та прав на розташовані на ній будівлі і споруди // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2006. - № 4 (56). — С. 83-89.
23. Нікітюк Г. Правове регулювання інституту земельної ренти в Україні // Право України. — 1999. - № 6. — С. 58-60.
24. Носік В., Коваленко Т. Щодо правової природи земельної частки (паю) // Право України. — 2000. - № 3. — Ст. 48-53.
25. Носік В.В. Самовільне зайняття земельних ділянок: теорія і практика // Земельне право України. — 2006. - № 5. — С. 47-58.
26. Шульга А.М. Проблеми відповідальності за самовільне зайняття земельних ділянок // Земельне право. — 2006. - № 1. — С. 65-70.
27. Яніцький В. Земельна правоздатність громадян // Право України. — 2006. - № 11. — С. 98-101.

Нормативно – правові акти

1. Про стимулювання розвитку сільського господарства на 2001—2004 роки : Закон України від 18 січня 2001 р. [із наступними змінами і доповненнями] // Урядовий кур'єр. — 2001. — № 32. — 20 лют.
2. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року : Закон України від 18 жовтня 2005 року № 2982-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 1. — Ст. 17.
3. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. Дата оновлення: 12.10.2018р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>
4. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 р. № 2697-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#n14>

5. Про виконання земельного законодавства при реформуванні аграрного сектора економіки : Постанова Верховної Ради України від 11 січня 2000 року // *Голос України*. — 2000. — 14 січ.
6. Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки : Указ Президента України від 3 грудня 1999 року // *Урядовий кур'єр*. — 1999. — 8 груд.
7. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 1991. — № 41. — Ст. 546.
8. Лісовий кодекс України в редакції Закону України від 8 лютого 2006 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 2006. — № 21. — Ст. 170.
9. Водний кодекс України від 6 червня 1995 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 1995. — № 24. — Ст. 189.
10. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 2002. — № 3—4. — Ст. 27.
11. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 1994. — № 36. — Ст. 340.
12. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 21 червня 2001 року // *Відомості Верховної Ради України*. — 2001. — № 48. — Ст. 252.
13. Про тваринний світ : Закон України від 13 грудня 2001 року // *Відомості Верховної Ради України*. — 2002. — № 14. — Ст. 97.
14. Про природно-заповідний фонд : Закон України від 16 червня 1992 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 1992. — № 34. — Ст. 502.
15. Про захист рослин : Закон України від 14 жовтня 1998 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 1998. — № 50—51. — Ст. 310.
16. Про екологічну мережу України : Закон України від 24 червня 2004 року // *Відомості Верховної Ради України*. — 2004. — № 45. — Ст. 502.
17. Про оренду землі : Закон України від 2 жовтня 2003 року [із змінами та доповненнями] // *Урядовий кур'єр*. — 2003. — № 208. — 5 листоп.
18. Про розмежування земель державної та комунальної власності : Закон України від 5 лютого 2004 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 2004. — № 35. — Ст. 411.
19. Про оцінку земель : Закон України від 11 грудня 2003 року із змінами та доповненнями // *Відомості Верховної Ради України*. — 2004. — № 15. — Ст. 229.
20. Про охорону земель : Закон України від 19 червня 2003 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 2003. — № 39. — Ст. 349.
21. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19 червня 2003 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 2003. — № 39. — Ст. 350.
22. Про іпотеку : Закон України від 5 червня 2003 року [із змінами та доповненнями] // *Відомості Верховної Ради України*. — 2003. — № 38. — Ст. 313.
23. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень : Закон України від 1 липня 2004 року // *Відомості Верховної Ради України*. — 2004. — № 51. — Ст. 553.
24. Про меліорацію земель : Закон України від 14 січня 2000 року // *Урядовий кур'єр*. — 2000. — 16 лют.
25. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 5 червня 2003 року // *Відомості Верховної Ради України*. — 2003. — № 38. — Ст. 314.
26. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 17 липня 1997 р. // *Відомості Верховної Ради України*. — 1997. — № 39. — Ст. 261.
27. Про колективне сільськогосподарське підприємство : Закон України від 14 лютого 1992 року // *Відомості Верховної Ради України*. — 1992. — № 20. — Ст. 272.
28. Про фермерське господарство : Закон України від 19 червня 2003 року // *Урядовий кур'єр*. — 2003. — 28 серп.
29. Про внесення змін до Земельного кодексу України щодо заборони продажу земель сільськогосподарського призначення до прийняття відповідних законодавчих актів : Закон України від 19 грудня 2006 року // *Відомості Верховної Ради України*. — 2007. — № 9. — Ст. 7.
30. Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи у сфері сільськогосподарського виробництва : Указ Президента України від 10 листопада 1994 року // *Збірник Указів Президента України*. — 1994. — № 4.
31. Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям : Указ Президента України від 8 серпня 1995 року // *Урядовий кур'єр*. — 1995. — 12 серп.
32. Про гарантування захисту економічних інтересів та поліпшення соціального забезпечення селян—пенсіонерів, які мають право на земельну частку (пай) : Указ Президента України від 15 грудня 1998 року // *Голос України*. — 1998. — № 244. — 19 груд.
33. Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки : Указ Президента України від 3 грудня 1999 року // *Урядовий кур'єр*. — 1999. — 8 груд.

34. Про додаткові заходи щодо соціального захисту селян — власників земельних ділянок та земельних часток (паїв) : Указ Президента України від 2 лютого 2002 року // Урядовий кур'єр. — 2002. — № 30. — 14 лют.

35. Про затвердження Порядку реєстрації договорів оренди земельної частки (паю) : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 січня 2000 р. // Урядовий кур'єр. — 2000. — 28 січн.

А також:

1. Конституція України від 28.06.1996 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>]
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>];
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/80731-10>]
4. Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/2341-14>];
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 зі змінами та доповненнями [<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>];
6. Водний кодекс України від 06.06.95 // Відомості Верховної Ради України, 1995, N 24, ст.189
7. Господарський кодекс України від 16.01.03 // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144
8. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.95 // Відомості Верховної Ради України, 1995, NN 47, 48, 49, 50, 51, 52, ст.349
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/80731-10>]
10. Кодекс України про надра від 27.07.94 // Відомості Верховної Ради (ВВР) 1994, N 36, ст.340
11. Лісовий кодекс України від 21.01.94 в ред. від 08.02.2006// Відомості Верховної Ради (ВВР) 1994, N 17, ст.99.
12. Методика, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 27 жовтня 1997 р [<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0285-98>] ;
13. Закон України " Про державний контроль за використанням та охороною земель " від 19 червня 2003 р. зі змінами та доповненнями [<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/963-15>];
14. Закон України «Про колективне сільськогосподарське підприємство» 14.02.1992 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2114-12>];
15. Закон України "Про оренду землі" від 06.10.1998 року . зі змінами та доповненнями [<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/161-14>];
16. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02. 2001 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>];
17. Закон України «Про фермерське господарство» від 19.06.2003 року зі змінами та доповненнями [<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/973-15>]
18. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.01 // Відомості Верховної Ради України, 2001, N 22, ст.105
19. Закон України «Про автомобільні дороги» від 08.09.05 // Відомості Верховної Ради України, 2005, N 51, ст.556
20. Закон України «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.05 // Відомості Верховної Ради України, 2005, N 49, ст.517
21. Закон України «Про використання земель оборони» від 27.11.03 // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 14, ст.209
22. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» від 08.02.95 // Відомості Верховної Ради України, 1995, N 12, ст.81
23. Закон України «Про Генеральну схему планування території України» від 07.02.02 // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 30, ст.204
24. Закон України «Про державний кордон України» від 04.11.91 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 2, ст. 5
25. Закон України «Про державну експертизу землепорядної документації» від 17.06.04 // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 38, ст.471
26. Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень» від 01.07.04 // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 51, ст.553
27. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24.06.2004 // Відомості Верховної Ради України. — 2004. - № 45. - Ст. 502.
28. Закон України «Про електроенергетику» від 16.10.97 // Відомості Верховної Ради України, 1998, N 1, ст.1
29. Закон України «Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон» від 13.10.92 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 50, ст.676

30. Закон України «Про залізничний транспорт» від 04.07.96 // Відомості Верховної Ради України, 1996, N 40, ст. 183
31. Закон України «Про заставу» від 02.10.92 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 47, ст.642
32. Закон України «Про захист конституційних прав громадян на землю» від 20.01.05 // Відомості Верховної Ради України, 2005, N 10, ст.194
33. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.03 // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 36, ст.282
34. «Про колективне сільськогосподарське підприємство» (ст. 10) від 14.02.92 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 20, ст.272
35. Закон України «Про концесії» від 14.07.99 // Відомості Верховної Ради України, 1999, N 41, ст.372
36. Закон України «Про меліорацію земель» від 14.01.00 // Відомості Верховної Ради України, 2000, N 11, ст.90
37. Закон України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» від 29.11.01 // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 10, ст.78
38. Закон України «Про оборону України» від 06.12.91 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 9, ст.106
39. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.98 // Відомості Верховної Ради України, 1998, N 46-47, ст.280
40. Закон України «Про особисте селянське господарство» від 15.05.03 // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 29, ст.232
41. Закон України «Про охорону археологічної спадщини» від 18.03.04 // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 26, ст.361
42. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.03 // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 39, ст.349
43. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.07.00 // Відомості Верховної Ради України, 2000, N 39, ст.333
44. Закон України «Про оцінку земель» від 11.12.03 // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 15, ст.229
45. Закон України «Про питну воду та питне водопостачання» від 10.01.02 // Відомості Верховної Ради України, 2002, N 16, ст.112
46. Закон України «Про планування і забудову території» від 0.04.00 // Відомості Верховної Ради України, 2000, N 31, ст.250
47. Закон України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» від 05.06.03 // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 38, ст.314
48. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.92 // Відомості Верховної Ради України, 1992, N 34, ст.502
49. Закон України «Про столицю України – місто-герой Київ» від 15.01.99 // Відомості Верховної Ради України, 1999, N 11, ст. 79
50. Закон України «Про транспорт» від 10.11.94 // Відомості Верховної Ради України, 1994, N 51, ст.446
51. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.91 // Відомості Верховної Ради України, 1991, N 41, ст.546
52. Указ Президента України «Про біосферні заповідники в Україні» 26.11.93 № 563.
53. Постанова Верховної Ради УРСР «Про земельну реформу» 18.12.90 // Відомості Верховної Ради України, 1991, N 10, ст.100
54. Постанова Кабінету Міністрів України «Про експертну грошову оцінку земельних ділянок» 11.10.02 №1531 // Офіційний вісник України. - 2002 р. - № 42 від 01/11/2002, стор. 144, стаття 1941
55. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних розмірів земельних ділянок, які утворюються в результаті поділу земельної ділянки фермерського господарства, що успадковується» 10.12.03 № 1908 // Офіційний вісник України. - 2003 р. № 51 від 02/01/2004, книга 1, стор. 181, стаття 2682.
56. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження положення про моніторинг земель» 20.08.93 № 661
57. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення розмірів і меж водоохоронних зон та режиму ведення господарської діяльності в них» 08.05.96 № 486
58. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку зміни цільового призначення земель, які перебувають у власності громадян або юридичних осіб» 11.04.02 № 502 // Офіційний вісник України. - 2002 р. № 15 від 26/04/2002, стор. 87, стаття 818.
59. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» 16.05.07 № 733 // Офіційний вісник України. - 2007 р. № 37 від 01/06/2007, стор. 207, стаття 1483.
60. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку складання паспортів річок і Порядку установлення берегових смуг водних шляхів та користування ними» 14.04.97 № 347 // Офіційний вісник України. - 1997 р. № 16, стор. 80.

61. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку укладання охоронних договорів на пам'ятки культурної спадщини» 28.12.01 № 1768 // Офіційний вісник України. - 2002 р. № 1 від 18/01/2002, стор. 77.

62. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження правил охорони ліній електрозв'язку» 29.01.96 № 135.

63. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження типового договору оренди землі» 03.03.04 № 220 // Офіційний вісник України. - 2004 р. № 9 від 19/03/2004, стор. 30, стаття 527.

64. Наказ Мінбуду «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України» 10.04.2006 № 105 // Офіційний вісник України. - 2006 р. № 31 від 16/08/2006, стор. 415, стаття 2276.

Та низка інших кодексів, Законів України, указів Президента України, Постанов ВРУ, Постанов КМУ, Пленумів ВСУ, наказів відомчих установ, тощо, в залежності від теми занять.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.
2. <https://agro.me.gov.ua/ua> Інформаційно-аналітичний портал АПК України
3. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
4. <http://www.urist.in.ua> - Первый украинский юридический форум.
5. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
6. <http://map.land.gov.ua/kadastrova-karta> – Публічна кадастрова карта України.
7. <http://land.gov.ua/> - Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастр)
8. <https://ar.gov.ua/#home/help> - Державний аграрний реєстр
9. <http://smsmayak.com.ua/> - SMS Маяк. Сервіс моніторингу реєстраційних дій щодо об'єктів нерухомого майна фізичних та юридичних осіб (оплатно)
10. <https://diiia.gov.ua/> - ДІА. Онлайн сервіс державних послуг.
11. <https://zem.ua/uk/> - Земельний портал України
12. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень
13. <https://usr.minjust.gov.ua/ua/home> - Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань
14. <https://kap.minjust.gov.ua/services/registry> – Державний реєстр прав на нерухоме майно (вхід через кабінет електронних сервісів)
15. <http://www.rada.kiev.ua/LIBRARY/partners.html> - Бібліотеки та інформаційні центри
16. <http://www.qntb.n-t.org> - Державна науково-технічна бібліотека України -
17. <http://www.lib-du.univ.kiev.ua> - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка -
18. <http://www.ukma.kiev.ua> - Наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія -
19. <http://www.nbu.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського -
20. <http://www.lucl.kiev.ua> - Публічна бібліотека ім. Лесі Українки
21. <http://www.library.uazone.net> - Українська бібліотечка
22. Погрібний О.О. Аграрне право України / під заг. ред. Погрібного О.О. // підручник. – К.: Істина, 2007. – 448 с. [Електронний ресурс]: режим доступу: <http://textbooks.net.ua/content/category/5/4/12/>
23. Гайворонський В.М. Аграрне право України / В.М. Гайворонський, В.П. Жушман // підручник. – Х.: Право, 2003. [Електронний ресурс]: режим доступу: <http://ukrlibrary.com.ua/books/20/2/index.html>
24. Аграрне право України: підручник / В.М. Єрмоленко, О.В. Гафурова, М.В. Гребенюк та ін., за заг. ред. В.М. Єрмоленка. – К.: К.: ЮрінкомІнтер, 2010. – 608 с. [Електронний ресурс]: режим доступу: http://hallbooks.net/basket_p_1_p_21.html
25. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> - Земельний кодекс України від 25.10.01 // Відомості Верховної Ради України, № 2768-III
26. http://www.big-lib.com/book/10_Zemelne_prawo_Ukraini - Земельне право України: Навчальний посібник / Мірошниченко А.М./ – К.: Алерта, ЦУЛ, 2011.- 678 с.
27. http://www.zaochka.net/catalog_p_16.html - Земельне право України: Підручник / За ред. О.О. Погрібного та І.І. Каракаша. - Вид. 2, перероб. і доп. - К.: Істина, 2009. - 600с.
28. <http://www.twirpx.com/file/1260541/> - Каракаш І.І. Право собственности на землю и право землепользования в Украине Научно-практическое пособие. — К.: Истина, 2004. — 216 с.
29. http://uchebnikonline.com/pravo/zemelne_prawo_kornueyev_yuv/zemelne_prawo__kornueyev_yuv.htm - Земельное право : Учебник. - 2-е изд. передел. и доп. / Корнеев Ю.В. – К.: Центр научной литературы, 2011. – 248 с.
30. http://www.adhdportal.com/book_3618.html - Боголюбов С.А. Земельное право: Учебник — М.: Высшее образование, 2006. -413с.
31. http://static.ozone.ru/multimedia/book_file/1010458239.pdf - Земельное право : учебник для бакалавров / под ред. Н. Г. Жаворонковой, И. О. Красновой. — М. : Издательство Юрайт, 2014. — 580 с.